

Posti Oy

Viite

Liikenne- ja viestintäviraston päätös Posti Oy:n nimeämisestä yleispalveluyritykseksi kirjelähetysten yleispalvelun tarjontaan

Liikenne- ja viestintäviraston päätös

Liikenne- ja viestintävirasto nimeää Posti Oy:n yleispalveluun kuuluvien enintään kahden kilon painoisten kirjelähetysten postipalvelun tarjontaan velvolliseksi yleispalveluyritykseksi koko maassa lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaa.

Posti Oy:n on edellä mainitulla alueella noudatettava postilain 3 ja 5 luvuista ilmeneviä yleispalveluyrityksen velvoitteita.

Tämä päätös korvaa 29.12.2011 annetun päätöksen dnro 1644/9210/2011.

Asian vireille tulo ja käsittely Liikenne- ja viestintävirastossa

Postilain (415/2011) 22 §:n mukaan Liikenne- ja viestintäviraston on säännöllisin väliajoin arvioitava kirje- ja pakettipalveluiden markkinoita. Markkinoiden arvioinnissa tulee selvittää palveluiden tarjonta eri puolilla maata siten, että virasto voi arvioida tarvetta asettaa velvollisuus tarjota yleispalvelua. Markkinoiden arvioinnin perusteella tulee päättää, onko yleispalvelun turvaamiseksi tarpeen määrätä yleispalveluvelvoitteita. Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään asetettava yhdelle tai useammalle postiyritykselle velvollisuus tarjota yleispalvelua, jos markkinoiden arviointi osoittaa sen olevan välttämätöntä yleispalvelun turvaamiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto (tuolloin Viestintävirasto) on arvioinut kirje- ja pakettipalveluiden markkinoita postilain voimaantulon myötä ensimmäistä kertaa syksyllä 2011. Posti Oy (tuolloin Itella Posti Oy) on 29.12.2011 annetulla päätöksellä¹ nimetty yleispalveluyritykseksi koko maahan (lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaa) kirjelähetysten postipalvelujen tarjontaan.

Viestintävirasto on vuonna 2016 arvioinut uudelleen pakettipalveluiden tarjontaa ja tarvetta nimetä yleispalveluyritys pakettipalveluiden yleispalvelun tarjontaan. Pakettipalveluita koskevan markkinoiden arvioinnin yhteydessä katsottiin, ettei tuolloin ollut tarvetta arvioida uudelleen kirjepalveluita koskevaa yleispalveluvelvoitetta. Vuonna 2011 kirjepalveluille asetettu yleispalveluvelvoite on voimassa kymmenen vuotta ja velvoitteen voimassaolo päättyy vuoden 2021 lopussa. Tästä syystä Liikenne- ja viestintävirasto arvioi uudelleen tarvetta yleispalveluvelvoitteen asettamiseksi kirjelähetysten postipalvelujentarjontaan.

Päätösluonnoksesta kuuleminen

Liikenne- ja viestintävirasto varasi Posti Oyille sekä muille postitoimintarekisteriin ilmoittautuneille postiyrityksille, Kilpailu- ja kuluttajavirastolle sekä Kuluttajaliitolle

¹ Dnro:t 1644–1646/921/2013.

mahdollisuuden lausua päätösluonnoksesta. Lausunnon antaneilla ei ollut kommentoitavaa päätösluonnokseen.

Kirjelähetysten postipalveluiden tarjontaa koskeva yleispalveluvollisuus

Yleispalvelun sisällöstä säädetään postilain 3 luvussa. Postilain 14 §:n 1 momentin mukaan koko maassa on oltava pysyvästi tarjolla postipalvelujen yleispalvelu, joka on saatavilla tasapuolisin ehdoin.

Yleispalveluun kuuluvat postilähetykset on määritelty postilain 15 §:ssä, jonka mukaan yleispalveluun kuuluu mm. seuraavia postilähetymiä koskevien postipalveluiden pysyvä tarjonta:

1) enintään kahden kilon painoiset kirjelähetykset, jotka maksetaan yleisesti käytettävissä olevilla käteismaksutavoilla ja jotka käyttäjällä on mahdollisuus jättää postiyrityksen kuljetettavaksi keräilypisteeseen; kotimaan kirjelähetyksistä on pidettävä tarjolla ainakin sellainen neljäntenä arkipäivänä jättöpäivästä jaettavaksi tarkoitettu kirjetuote, johon sovelletaan postilain 19 §:ssä määriteltyä yleispalvelun laatustandardia;

4) 1 [ja 2] kohdassa tarkoitettujen postilähetysten kirjaamis- ja vakuuttamispalvelut.

Yleispalveluun kuuluvat postilain 15 §:n mukaan sekä kotimaan palvelut että ulkomaanpalvelut.

Yleispalvelun tarjoajan on postilain 16 §:n 1 momentin mukaan ylläpidettävä toimipisteitä, joista yleispalveluun kuuluvat tuotteet ja palvelut ovat saatavilla. Yleispalvelun tarjoajan on käytettävissään olevin keinoin huolehdittava siitä, että toimipisteissä voidaan asioida esteettömästi. Toimipisteet on sijoitettava siten, että yleispalvelun käyttäjät voivat asioida toimipisteessä kohtuullisen matkan päässä vakituudesta asunnostaan. Toimipisteiden sijaintia ja kohtuullista matkaa määriteltäessä on otettava huomioon alueen väestötiheys ja pinta-ala, alueella ilmenevät asiointitarpeet, palveluiden sijainti yleensä ja muut paikalliset olosuhteet sekä uusien postipalvelumuotojen kehittyminen. Yleispalvelun tarjoajan on ylläpidettävä jokaisessa kunnassa vähintään yhtä yleispalvelua tarjoavaa toimipistettä.

Postilain 17 §:n mukaan yleispalveluun kuuluvat kirjelähetykset on keräiltävä ja jaettava vähintään kerran päivässä viitenä arkipäivänä viikossa, arkipäiviä lukuun ottamatta, noudattaen 19 §:stä ilmenevää laatustandardia. Niillä Liikenne- ja viestintäviraston määrittelemillä alueilla, joilla ei ole toteutettu kaupallisin ehdoin sovittua, vähintään viisi kertaa viikossa ilmestyvän tilatun lehden jakelua (*sanomalehtien varhaisjakeluverkko*), yleispalvelun tarjoajan on hankittava viisipäiväinen jakelu. Hankinnan järjestämisestä säädetään vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetussa laissa ([1398/2016](#)). Liikenne- ja viestintäviraston on selvitettävä vuosittain, miltä osin sanomalehtien varhaisjakeluverkkoihin on tehty muutoksia, ja tarvittaessa määriteltävä edellä tarkoitettut alueet uudelleen.

Velvollisuudesta voidaan poiketa tilapäisesti vain, jos postin keräily tai jakaminen estyy syystä, joka johtuu postin saajasta, lain säännöksestä, liikenteen keskeytyksestä tai muusta vastaavasta ylivoimaisesta esteestä ja jota postin jakelussa ei ole voitu ottaa huomioon.

Lähetäjällä on oltava mahdollisuus jättää yleispalveluun kuuluvia kirjelähetymiä postiyrityksen kuljetettaviksi kohtuullisen matkan päässä asunnostaan sijaitsevaan

keräilypisteeseen. Kuitattavien lähetyksien jakelussa voidaan käyttää saapumisilmoitusta.

Postilain 18 §:n mukaan yleispalvelun tarjoajalla on oikeus poiketa säädetystä keräily- ja jakelutiheydestä, kun kyseessä on vaikeakulkuisella saaristo- tai erämaa-alueella sijaitseva talous, joka ei sijaitse ympärivuotisesti liikennöitävän tien varrella mukaan lukien maantielautojen ja vähintään viitenä päivänä viikossa kulkevien yhteysalusten avulla liikennöitävät reitit. Yleispalvelun tarjoajan on vuosittain toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle selvitys poikkeuksen piiriin kuuluvien talouksien lukumäärästä ja sijainnista. Poikkeuksen piirissä voi olla koko maassa enintään 1000 taloutta. Liikenne- ja viestintäviraston on tarvittaessa ratkaistava, mitkä taloudet kuuluvat keräily- ja jakelutiheydestä tehdyn poikkeuksen piiriin. Poikkeuksen piiriin kuuluvien talouksien kirjelähetysten keräily ja jakelu on tehtävä vähintään kerran viikossa. Yleispalvelun tarjoajan on ilmoitettava postipaketista sekä viranomaiselta saapuneesta lähetyksestä postin saajalle viivytyksettä. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kolmantena päivänä lähetyksen saapumisesta, jos postin saaja on puhelimitse, sähköpostitse tai muutoin tavoitettavissa.

Postilain 19 §:n mukaan yleispalveluun kuuluvat kotimaan kirjelähetykset, jotka on jätetty yleispalvelun tarjoajan välitettäväksi ja joista on maksettu voimassa oleva maksu, on jaettava siten, että lähetyksistä vähintään 50 prosenttia on perillä viimeistään neljäntenä arkipäivänä ja vähintään 97 prosenttia viimeistään viidentenä arkipäivänä jättöpäivästä. Euroopan unionin sisäinen ulkomaanposti on jaettava siten, että lähetyksistä vähintään 50 prosenttia on perillä kolmantena päivänä ja 97 prosenttia viidentenä päivänä jättöpäivästä.

Postilain 20 §:n mukaan yleispalvelun tarjoajan tai sellaisen yrityksen, joka yleispalvelun tarjoajan kanssa tekemänsä sopimuksen nojalla tarjoaa tämän palveluja asiakkaille, on toiminnassaan:

- 1) annettava palvelua suomen ja ruotsin kielellä noudattaen, mitä kielilaissa säädetään; ja
- 2) annettava palvelua saamen kielellä noudattaen, mitä saamen kielilaissa säädetään.

Postilain 21 §:n mukaan yleispalvelun tarjoajan on huolehdittava laissa säädetyn tiedoksiantomenettelyn käytettävissä olosta koko maassa. Yleispalvelun tarjoajan tai sellaisen yrityksen, joka yleispalvelun tarjoajan kanssa tekemänsä sopimuksen nojalla tarjoaa yleispalvelun tarjoajan palveluja asiakkaille, palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tiedoksiantomenettelyyn liittyviä tehtäviä.

Postilain säännöksiä ei sovelleta postilain 1 §:n 4 momentin mukaan kansainväliseen postiliikenteeseen siltä osin kuin Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta johtuu muuta.

Yleispalvelun tarjoajan hinnoittelu ja kustannuslaskenta

Postilain 26 §:n nojalla yleispalvelun tarjoajan on hinnoiteltava yleispalveluun kuuluvat postipalvelunsa siten, että hinnoittelu on kohtuullista, avointa ja syrjimätöntä. Hinnoittelun muutoksista on tiedotettava vähintään kuukautta ennen muutoksen tapahtumista.

Postilain 27 §:n nojalla yleispalvelun tarjoajan on hinnoiteltava neljäntenä arkipäivänä jättöpäivästä jaettaviksi tarkoitetut, yleisesti käytössä olevilla

yksittäisen kirjeen maksutavoilla maksettavat tavalliset kotimaan kirjelähetykset yhtenäisesti koko maassa.

Postilain 28 §:n mukaan yleispalvelun tarjoajan on käytettävä kustannuslaskentajärjestelmää, jonka avulla kerättävistä tiedoista selviää eri palvelujen hintojen kohtuullisuus ja suhde kustannuksiin. Yleispalvelun tarjoaja saa itse valita käyttämänsä kustannuslaskentajärjestelmän. Yleispalvelun tarjoajan on laadittava kustannuslaskentajärjestelmästä Liikenne- ja viestintävirastolle kuvaus, josta käyvät ilmi vähintään kustannusten pääluokat ja se, miten kustannukset kohdennetaan.

Kustannusten kohdentamisesta kustannuslaskentajärjestelmässä säädetään tarkemmin postilain 29 §:ssä ja kustannuslaskentajärjestelmien valvonnasta postilain 30 §:ssä. Tarkempia säännöksiä kustannusten kohdentamisesta postilain 29 §:n 1 momentissa tarkoitettujen periaatteiden mukaisesti annetaan valtioneuvoston asetuksella. Liikenne- ja viestintävirasto on antanut määräykset kustannuslaskentajärjestelmistä ja järjestelmien kuvauksista (62/2011 M) sekä postin yleispalvelun tarjoajien kustannuslaskentajärjestelmien tarkastuksista (63/2011 M).

Postilain säännöksiä ei sovelleta postilain 1 §:n 4 momentin mukaan kansainväliseen postiliikenteeseen siltä osin kuin Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta johtuu muuta.

Yleispalveluyrityksen nimeämisen välttämättömyyttä koskeva arviointi

Markkinoiden arvioinnin lähtökohdat

Liikenne- ja viestintävirasto arvioi yleispalveluvelvoitteen asettamistarvetta kolmen kriteerin perusteella postilain 23 §:n mukaisesti. Nämä kolme kriteeriä ovat:

- alueella on keskenään kilpailevia yrityksiä, jotka tarjoavat vastaavia palveluita
- tarjottavat palvelut ovat hinnaltaan kohtuullisia ja niitä tarjotaan kohtuullisin ja tasapuolisin ehdoin
- palveluita on kattavasti tarjolla kaikille käyttäjille.

Yleispalveluvelvoitetta ei aseteta siinä tapauksessa, että kaikki kolme ehtoa täyttyvät. Muussa tapauksessa on nimettävä yritys tarjoamaan yleispalvelua.

Yleispalveluvelvollisuus voidaan postilain 23 §:n mukaan asettaa vain postiyritykselle. Jokainen Suomessa toimiva postiyritys on postilain 4 §:n mukaan velvollinen tekemään ilmoituksen Liikenne- ja viestintävirastolle ennen postitoiminnan aloittamista. Ilmoituksessa on lain mukaan annettava mm. kuvaus harjoitettavasta liiketoiminnasta sekä toiminta-alueesta. Kirjepalveluiden markkinoita on tarkasteltu postitoimintarekisteriin annettujen tietojen valossa. Lisäksi markkinoiden tarkastelussa on hyödynnetty Liikenne- ja viestintäviraston vuosittain julkaisemaa postimarkkinaselvitystä ja selvityksen taustalle kerättyjä tietoja.

Kirjepalveluiden markkinoilla toimivat yritykset

Liikenne- ja viestintävirastolle on postitoimintailmoituksen tehnyt kaikkiaan 16 postitoimintayritystä. Useat näistä ovat eri lehtiyhtiöiden omistamia jakeluyhtiöitä, jotka alun perin ovat keskittyneet sanomalehtien varhaisjakeluun. Posti Oy:tä lukuun ottamatta postiyritykset toimivat alueellisesti. Kustannusyhtiöiden

omistama Jakeluyhtiö Suomi Oy myy asiakkailleen eri lähetyslajien jakelupalvelua, jonka alueelliset yhtiöt toteuttavat. Jakeluyhtiö Suomen kautta myytävät kirjepalvelut eivät kata koko valtakunnan aluetta. Posti Oy on ainoa postiyrittäjä, joka tarjoaa kirjepalveluita postilaissa edellytetyllä tavalla kattavasti koko maassa.

Tarjolla olevat kirjepalvelut

Markkinoilla toimivista postiyrittäjistä ainoastaan Posti Oy tarjoaa yleispalvelua vastaavia kirjepalveluita. Muut postiyrittäjät tarjoavat kirjepalveluita ainoastaan sopimusasiakkaille eli käytännössä yrityksille. Kirjelähetystä ei ole mahdollista maksaa tavanomaisilla käteismaksutavoilla vaan palvelu laskutetaan sopimuksen perusteella jälkikäteen. Kirjelähetystä ei ole mahdollista jättää postiyrittäjien kuljetettavaksi keräilypisteeseen vaan kirjeet toimitetaan postiyrittäjien jakeluverkkoon suoraan painotaloista. Yrityksillä ei ole keräilypisteitä eikä toimipisteitä toimialueillaan. Postiyrittäjät toimivat pelkästään alueellisesti eivätkä myöskään Jakeluyhtiö Suomen kautta tarjottavat kirjepalvelut kata yhteen laskettuna koko valtakunnan aluetta.

Tarkastelualue

Koska ainoastaan Posti Oy tarjoaa yleispalvelua vastaavia palveluita, tarkastelualueena on ollut koko valtakunnan alue lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakunnan aluetta, joka jää postilain soveltamisalan ulkopuolelle.

Markkinoiden tarkastelun lopputulos

Postilain perustelujen mukaan yleispalvelutuotteiden tulee olla todellisesti kuluttajille suunnattuja ja tarjottuja hinnan ja sopimusehtojen puitteissa. Markkinoilla toimivista postiyrittäjistä ainoastaan Posti Oy tarjoaa yleispalvelukriteerit täyttäviä kirjepalveluita. Muut markkinoilla toimivat postiyrittäjät tarjoavat kirjepalveluita käytännössä ainoastaan yrityksille eikä näiden toimijoiden tarjoama kirjepalvelu täytä postilain yleispalvelulle asettamia kriteereitä. Muiden postiyrittäjien tarjoamia kirjepalveluita ei siten voida ottaa huomioon arvioitaessa tarvetta asettaa yleispalveluvelvoite kirjepalveluiden tarjontaan.

Kirjepalveluiden markkinalla ei toimi keskenään kilpailevia yrityksiä yleispalvelua vastaavien tuotteiden tarjonnassa. Yleispalvelun saatavuus on siten postilain mukaan mahdollista turvata ainoastaan nimeämällä yleispalveluyrittäjä kirjepalveluiden tarjontaan.

Yleispalveluyrittäjien asettamistarpeen arvioinnissa käytetyn kolmen kriteerin tulee jokaisen täytyä, jotta tarvetta yleispalveluyrittäjien nimeämiselle ei katsota olevan. Koska ensimmäinen käytetyistä kriteereistä ei täyty, ei kahden muun kriteerin toteutumista ole tarpeen arvioida yleispalveluyrittäjien nimeämistarpeen toteutukseksi.

Päätöksen perustelut

Postilain mukaan Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään asetettava yleispalveluvelvollisuus, jos markkinoiden arviointi osoittaa sen olevan välttämätöntä yleispalvelun turvaamiseksi. Kirjepalveluiden markkinoiden tarkastelu osoittaa edellä esitetyillä perusteilla, että yleispalveluksi määriteltyjä kirjepalveluita tarjoaa Suomessa ainoastaan Posti Oy. Markkinoilla ei ole keskenään kilpailevia yrityksiä, jotka tarjoavat yleispalvelua vastaavia palveluita. Kirjepalveluiden yleispalvelun saatavuuden turvaamiseksi Liikenne- ja

viestintäviraston on välttämätöntä asettaa velvollisuus tarjota kirjepalveluiden yleispalvelua.

Postilain 24 §:n mukaan velvollisuus tarjota yleispalvelua on asetettava sille postiyritykselle, jolla on siihen parhaat edellytykset. Posti Oy:llä on riittävät taloudelliset voimavarat yleispalvelun tarjontaan koko maassa. Posti Oy:llä on ainoana postiyrityksenä Suomessa valtakunnallisesti kattava jakeluverkko sekä toimipiste- ja keräilypisteverkko. Posti Oy tarjoaa ainoana toimijana yleispalvelun määritelmän mukaisia kirjepalveluita Suomessa. Posti Oy:llä on siten parhaat edellytykset tarjota kirjepalveluiden yleispalvelua. Edellä mainituin perustein Liikenne- ja viestintävirasto asettaa Posti Oy:lle yleispalveluveloitteen kirjepalvelujen tarjontaan.

Lainkohdat, joihin päätös perustuu

Postilain 1–4 §, 14–24 §, 26–30 §, 80 §

Päätöksen voimassaolo

Päätös on voimassa toistaiseksi tiedoksiannosta lukien, jollei Liikenne- ja viestintävirasto muuta päätöstä postilain 25 §:n edellyttämällä tavalla päätöksen perusteena olleissa seikoissa tapahtuneiden merkityksellisten muutosten johdosta.

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Lain 7 §:n mukaan päätöksestä saa valittaa se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Päätöstä koskevat tiedustelut

Lisätietoja päätöksestä antavat johtava asiantuntija Merja Saari p. 0295 390 541, viestintämarkkina-asiantuntija Sami Vilvala p. 0295 390 624 sekä Niko Aarnio p. 0295 390 425. Sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@traficom.fi.

Mari Österberg
Päällikkö

Merja Saari
Johtava asiantuntija

Liite Valitusosoitus

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom). Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa Traficomin kirjaamosta.

Dokumentet har undertecknats elektroniskt. Transport- och kommunikationsverket (Traficom). Underskriftens riktighet kan verifieras hos Traficoms registratorskontor.

This document has been signed electronically. Finnish Transport and Communications Agency (Traficom). The authenticity of the signature can be verified from Traficom's registry.